

23. sezóna Orchestru BERG

NEVIDITELNÉ SIGNÁLY

... člověk, společnost i samota

pondělí 6. listopadu 2023

19:30

Divadlo Archa

Martin Smolka	Solitudo [česká premiéra]
Pavel Šabacký	Resonant [světová premiéra]
Sarah Nemtsov	Communication – lost – found [česká premiéra]

Vojtěch Šembera – baryton
Peter Vrábel – dirigent

Orchestr BERG

Anna Sommerová a Anna Masojídková – housle, Balázs Adorján a Helena Velická – violoncello, Janina Hora – flétny, Marta Bílá – hoboj, Hanuš Axmann – klarinet, Matěj Rothbauer – fagot, Petra Tyrnerová – horna, Ladislav Kozderka – trubka, Jiří Genrt – tuba, Oleg Sokolov – bicí nástroje, Oleg Sergejev – kytara, Hana Hrachovinová – harfa, Josef Hřebík – akordeon, Pavol Praženica – klavír

Koncert se koná ve spolupráci s Divadlem Archa.

Martin Smolka [*1959] vystudoval skladbu na pražské HAMU a soukromě také u Marka Kopelenta. V letech 1985–1998 vedl společně se skladateli Miroslavem Pudlákem a Petrem Kofroněm soubor Agon. Jeho skladby zazněly v řadě zemí Evropy, ve Spojených státech a v Japonsku. Od roku 2003 učí kompozici na JAMU v Brně. Smolka v instrumentálních skladbách napodoboval městské i přírodní zvuky, přičemž tyto zvukové vzpomínky spoluurčovaly výraz jeho hudby, často nostalgický či groteskní, někdy obojí zároveň. Nápodoba reálných zvuků ho přivedla k mikrointervalům. O tom, jak komponuje, napsal několik článků, např. Co a jak dělám s mikrointervaly nebo Ohryzaná tužka. V posledních deseti letech se více věnuje vokální, především duchovní hudbě. Jeho skladby objednávají a uvádějí soubory jako Musikfabrik, ensemble recherche, Arditti Quartet, nejlepší německé rozhlasové orchestry jako například Symfonický orchestr Bavorského rozhlasu, symfonické orchestry Hessenského rozhlasu, SWR a WDR či vokální tělesa jako Sbor Bavorského rozhlasu nebo Neue Vocalsolisten Stuttgart. Mezi jeho nejvýznamnější díla patří Hudba hudbička [1985], Rent a Ricercar [1993], Ach, mé milé c moll [2002], Solitudo [2003], Psalmus 114 [2009], Blue Bells or Bell Blues [2011], Annunciation [2014] a Wooden Clouds [2018]. Spolu s režisérem a libretistou Jiřím Adámkem vytvořil operu Bludiště seznamů [v původní verzi Seznam, otevři se!, 2014/2016] a scénickou skladbu Vor dem Gesetz podle stejnojmenné povídky Franze Kafky. Širokému publiku je nejznámější jako autor hokejové opery Nagano.

www.martinsmolka.com

Nenaladitelná unisona, vřískání výšek, sveřepá crescenda. Díry v hudbě [ticha], díry v tónech [šestinotóny, čtvrttóny], díry v motivech [při každém příště je melodie mihn].

Solitudo mělo zajímavou genezi. Byl jsem přizván ke spolupráci na filmu, který byl plný úžasných zpomalených záběrů pusté šumavské krajiny, to bylo něco pro mě. Vznikla opravdu vydařená hudba, intenzita, do které mě mladí filmaři strhli, tam byla cítit. Ale svěhlavý režisér nakonec to, co jsme natočili, nepoužil. Tak jsem se rozhodl hudbu přeskládat pro ensemble 2e2m z Paříže, který u mne v téže době objednal skladbu. Byla to šťastná práce bez obvyklého hledání a tápání – materiál jsem dokonale znal. Název jsem měl už dlouho vyhlédnutý, byl to titul básně od Jakuba Demla.

[Martin Smolka]

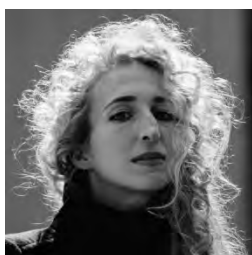
Solitudo poprvé zaznělo 12. ledna 2004 v Paříži, ansámbl 2e2m dirigoval Paul Méfano. Orchester BERG dnes Solitudo uvádí v české premiéře.

Pavel Šabacký [*1995] se narodil do hudební rodiny [jeho otec Pavel Šabacký byl prvním violoncellistou Filharmonie Brno, babička Věra Šabacká operní pěvkyní]. O komponování hudby se pokoušel od svých sedmi let, kdy začal hrát na housle. Později se jeho zájem přesunul k dechovým nástrojům. V roce 2015 absolvoval Konzervatoř Brno v oboru hry na klarinet a současně docházel na soukromé konzultace ke skladateli Pavlu Zemkovi-Novákovi. Ve studiu skladby pokračoval na Janáčkově akademii múzických umění u Martina Smolky. Zároveň ještě na Konzervatoři Brno studoval hru na hornu, od klarinetu přešel k saxofonu a začal zkoumat jazz. V době studií na JAMU se stal členem Mirror Ensemble, kde působil jako skladatel a hráč na klarinet, basklarinet a tenorsaxofon. Nyní je současně skladatelem na volné noze, interpretem i učitelem hudby na základní umělecké škole. V roce 2022 se zúčastnil workshopu v rámci festivalu Pražské jaro, na jehož základě získal objednávku pro letošní ročník Prague Offspring, vznikla tak skladba Ishan't pro soubor Klangforum Wien.

Ve skladbě **Resonant** pracuji s barvou, ténbrem či zvukovým odstínem. Na počátku stály grafické nákresy, zvukové asociace poetických názvů a především experimentování, nahrávání a kombinování vysněných zvuků za pomoci živých či virtuálních nástrojů. Pokaždé však vkládám do své rovnice nějakou novou neznámou – tentokrát „hru s rezonancí“. Zacházím s jednotlivými nástroji či skupinami jako s objekty, které se navzájem excitují, spouštějí, odráží a chytají zpětnou vazbu. Hlavní je tu představa frekvencí, souzvuků, barev i melodických fragmentů jako příznaků nezastavitelné epidemie šířící se skrze orchestr. Zpěvák je součástí celku, někdy je hlavním nositelem, jindy hlavním příjemcem nebo komentátorem procesu probíhajícího v pozadí hudby.

[Pavel Šabacký]

Sarah Nemtsov [*1980] se narodila v západoněmeckém Oldenburgu a vystudovala hru na hoboj a skladbu, mimo jiné u Waltera Zimmermanna na berlínské Universität der Künste. Od roku 2007 se soustředí výhradně na kompozici. Vytvořila už víc než 150 skladeb, kromě koncertních skladeb jsou v jejím katalogu i opery, elektronická hudba nebo hudba pro film. Mezi její inspirační zdroje patří literatura a poezie [Jacques Derrida, Paul Celan, Virginia Woolf ad.], zabývá se i sociálními nebo politickými tématy, například v opeře Oběť [2016]. Často zkoumá nové formy na pomezí hudby a divadla. V roce 2022 představil festival Ruhrtriennale její instrumentální cyklus HAUS a několik zvukových instalací, v květnu letošního roku měla v Saarbrückenu premiéru její nejnovější opera Ophelia. Její hudba zní v podání renomovaných ansámbľů [mj. Ensemble Modern, Ensemble intercontemporain, Ensemble Musikfabrik, Klangforum Wien, Neue Vocalsolisten Stuttgart, Quatuor Diotima...], symfonických orchestrů [Orchester Tonhalle Zürich, Basel Sinfonietta, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, symfonické orchestry Hesenského rozhlasu a WDR...] a dalších. V roce 2021 se stala členkou saské a berlínské Akademie umění, od roku 2022 vyučuje skladbu na salzburšském Mozarteu, žije v Berlíně.

www.sarah-nemtsov.de

Ve skladbě **Communication – lost – found** se hudebníci zabývají různými formami a aspekty komunikace a představují jejich hudební řešení. Jsou zde části jako Porozumění bez mnoha slov, Konflikt, Zlost, je zde potvrzování, odpovídání, přerušování, vzájemné neporozumění i samomluva. Existuje mnoho způsobů, jak mlčet: třeba proto, že není co říci, očekávání, přemítání o tom, co bylo řečeno, setrvávání v uvolněném klidu nebo naopak v napjatém tichu, které je výsledkem neporozumění.

Hudebně jsou jednotlivé části kompozice propojené. V podstatě jde o dialog a zároveň konflikt mezi dvěma skupinami ansámblu: dechovými nástroji (flétna, klarinet, trubka a akordeon) a strunnými nástroji (smyčce, harfa, kytara a klavír) i mezi dvěma principy, vznikem a zánikem zvuku. Pořadí jednotlivých částí si určují interpreti, a to na základě daných pravidel a omezení.

[Sarah Nemtsov]

Skladbu objednala berlínská Hudební škola Paula Hindemitha. Premiéra se uskutečnila 6. května 2006 v Berlíně na festivalu Neuköllner Originaltöne, ansámbl Experimente řídil Gerhard Scherer.

Vojtěch Šembera je skladatel a barytonista, absolvent oboru kompozice na Janáčkově akademii múzických umění v Brně, kde v současnosti pokračuje ve studiu historické interpretace. Získal několik ocenění ve skladatelské soutěži Generace a v Mezinárodní pěvecké soutěži Antonína Dvořáka. Jako zpěvák se věnuje zejména interpretaci soudobé hudby a písňovému repertoáru od renesance až po současnost. Vystupoval na festivalu Dny nové opery Ostrava a účinkoval mimo jiné s Orchestrem Národního divadla v Praze, s Orchestrem BERG nebo s VENI ensemble. Během ročního pobytu v Nizozemsku vystupoval se soubory Orkest de Erepijs a Catchpenny Ensemble. Jeho skladby byly uvedeny na festivalech Ostravské dny nové hudby, Setkávání nové hudby plus, ale také na koncertech Filharmonie Brno, Moravské filharmonie Olomouc, DOLU ensemble či spolku Lieder Company. Jako interpret a skladatel v jedné osobě se věnuje organizaci vlastního projektu Hlas utopený v oceánu ticha, zaměřeného na obohacení repertoáru pro sólový hlas.

www.vojtechsembera.com

Peter Vrábel je slovenský dirigent, který žije a pracuje v Praze. V roce 1995 založil Orchester BERG a určil jeho hudební směřování – díky němu je dnes tento orchestr oceňován jako jedinečný interpret hudby 20. století a hudby soudobé. Spolupracuje se soudobou českou skladatelskou špičkou a vytváří inspirativní tvůrčí prostor pro vynikající umělce mladé generace. Je držitelem Ceny Gideona Kleina. Za svoji práci s Orchestrem BERG získal v roce 2010 od České hudební rady / UNESCO ocenění za zásluhy o kvalitu a šíření české hudby.

Orchester BERG je špičkové české těleso, které již řadu let přináší svěží vítr na českou hudební scénu – uvádí inovativní a zároveň divácky atraktivní projekty kombinující současnou hudbu s tancem, filmem, divadlem, projekcemi apod. Je průkopníkem uvádění současné hudby mimo tradiční sály – od roku 2005 vystoupil v celé řadě industriálních objektů i v rozestavěné stanici pražského metra. Jednou z nejvýznamnějších aktivit orchestru je podpora českých skladatelů především mladé generace. Za dobu své existence objednal a ve světové premiéře uvedl více než dvě stovky nových děl. V českých premiérách také představuje tvorbu těch nejvýznamnějších zahraničních skladatelů, mimo jiné i hudební divadlo Schwarz auf Weiss Heina Goebbelse, hudebně filmový kus Up-close Michela van der Aa, unikátní celovečerní kompozici In vain Georga Friedricha Haase nebo legendární dílo Györgye Ligetiho Poème symphonique pro 100 metronomů. Orchester BERG uvedl celou řadu

vlastních originálních projektů, například ve spolupráci s tanečnický 420PEOPLE, režisérkou Petrou Tejnorovou, choreografkou Mirkou Eliášovou nebo režisérským duem SKUTR. Spolupracuje s nejvýznamnějšími českými kulturními organizacemi, mezi nimiž jsou například Centrum současného umění DOX, Divadlo Archa, Národní divadlo, festivaly Struny podzimu, Pražské jaro, Hudební fórum Hradec Králové ad. Věnuje se také edukativním aktivitám pro všechny věkové kategorie. Za projekt Hudba k siréně získal prestižní cenu Prix Italia 2021.

www.berg.cz

SRDEČNĚ ZVEME NA POSLEDNÍ AKCI LETOŠNÍ SEZÓNY!

COMMUNICATIO

... hudební svoboda, sdílení a spolupráce

**pondělí 11. prosince 2023 v 19:30 | Fakulta humanitních studií UK
18:30 komentovaná prohlídka budovy a další doprovodný program**

Lucie Páchová / Štěpán Janoušek / Jan Jirucha / Michal Wróblewski
... čtyři nové skladby s prvky improvizace [světová premiéra]

Orchestr BERG & Peter Vrábel – dirigent
Jan Komárek – light design

Závěr sezóny patří čtveřici skladatelů, kteří se s lehkostí pohybují na scéně **prokomponované hudby i improvizace**. Všichni jsou zároveň aktivní hudebníci, v nových skladbách tak vystoupí vedle členů Orchestru BERG i oni. Ve dvoraně nové budovy Fakulty humanitních studií UK zazní čtyři prostorově pojaté kompozice inspirované tématem **svobody a spolupráce v hudbě**.

Koncert se koná ve spolupráci s Fakultou humanitních studií UK.

PRVNÍ REPRÍZY ÚSPĚŠNÉ NOVÉ INSCENACE!

STÁLE STEJNÝ PŘÍBĚH

pondělí 20. listopadu 2023 v 18:00 | divadlo PONEC

... inuitská legenda zvukem a pohybem
... představení pro dospělé i děti od 6 let
... publikum se může stát spoluvůrcem zvukových efektů

Čím je nejlepší na světě být? Obyčejnou trávou nebo krásnou bylinou? Myší nebo ptákem? A co člověkem? Představení o touze žít a přežít inspirované dávnou inuitskou legendou. Stále se opakující koloběh života, nová vyprávění starých příběhů i další život hudebních nástrojů, rekvizit a nejrůznějších kouzelných předmětů, pro které jsme se ponořili do našeho skladu. Ať žije recyklace!

Jana Vöröšová – hudba, Mirka Eliášová – choreografie
Pavel Havrda – light design & video, Renata Weidlichová – kostýmy
Jiří Jakl – dramaturgická spolupráce
účinkují: Jana Kubánková, Jazmína Piktorová, Jana Vöröšová, Radek Doležal, Radim Klásek

Společné představení Orchestru BERG, Eli a kol. a divadla PONEC.

A NĚCO NAVÍC!

**Chcete s námi být intenzivněji?
Nebo nám prostě jen dát dárek?
Staňte se členy KLUBERGU!**

Získáte báječný pocit, že přispíváte ke vzniku nových skladeb! Díky Vám se Orchester BERG stane také o něco méně závislý na veřejných zdrojích. A navíc Vás pozveme například na letní klubové akce, kde se potkáte se skladateli i hudebníky!

Roční členství vyjde na 1 476 Kč, pro dva je to 2 808 Kč. Nebo nám můžete každý měsíc posílat 123 Kč / 234 Kč.

ZAJÍMAVOST

Víte, že i kdybychom vyprodali sál jen vstupenkami za plnou cenu, činí příspěvek z grantů a dotací na každou z nich obvykle 700–800 Kč?

přípitek členům KLUBERGU – Eva Kesslová (Orchester BERG), choreograf Jiří Kylián a paní Soňa Červená

FANDÍTE NÁM? STAŇTE SE ČLENY KLUBERGU!

**Chcete podpořit jedinečné projekty z oblasti nového umění?
Zajímá Vás, co se v BERGU chystá, a chcete u toho být jako první?
PŘIDEJTE SE!**

Patronkou KLUBERGU je paní Soňa Červená, herečka a zpěvačka.
Měsíční členský příspěvek: 123 Kč [jednotlivec] / 234 Kč [ve dvou]

ČLENOVÉ KLUBERGU VZKAZUJÍ

„Jste úžasní, jak se neustále zdokonalujete a vymýšlíte nové a nové nápady!!! Gratuluji, obdivuji a držím palce:-)!!!!“ Martina B.

„Držím palce do další činnosti, obdivuji koncepci a koncerty se mi moc líbí.“ Jana M.

Více informací: www.kluberg.cz

Obrátit se můžete také na Evu Kesslovou – T: 604 205 937, E: kluberg@berg.cz

DĚKUJEME TĚM, KTERÍ NÁM POMÁHAJÍ!

DÁRCI: Věra Babišová, Martina Bahbouhová, Radvan Bahbouh, Jarmila a Pavel Baudišovi, †Soňa Červená, Jan a Zora Činčerovi, Petr Doležal, Světlana Jägerová, Ondřej Jäger, Jakub Koutník, Tibor Lopusan, PGK, Vlasta Plocková, Helena a Martin Vágnerovi, Veronika a Libor Winklerovi

KLUBERGU (klub dárců Orchestru BERG): Jaroslav Alt, Martina a Radvan Bahbouhovi, Šimon Caban, †Soňa Červená, Nevelína Dodovová, Hana Dvořáková, Václav Eis, Petr Foltánek [ve dvou], Albert Gielen, Běla Hátlová, Anna a Petr Hejlovi, Ladislav Jack Janků, Pavel Keller, Rudolf Kryl, Jiří Kubíček [ve dvou], Rudolf Leška [ve dvou], Jana Macharáčková, Jiří Malíř, Jana Maříková, Alena Miltová, Mahulena Nešlehová, Věra Nettlová, Jáchym Novotný, Lucie Pavelková, Kristián Suda, Kateřina Svatoňová, Tomáš Svatoň, Šárka Svobodová, Danilo Tuzar, Vladislava a Martin Valchářovi, Jan Vít, Petr Vlasák, Zuzana Zuberová a jeden anonymní člen

ANDĚLÉ (dobrovolníci): Věra Babišová, Radvan Bahbouh, Eva a Tonda Blomannovi, Jan Brázda, AK Anna Císařová & Peter Babiš, Dominik Dvořák, Josef Dvořák, Pavel Dvořák, Rut Fialová, Ondřej Holas, Pavel Hons, Veronika Jaklová, Aleš Janíček, Tomáš Jindříšek, Jitka

Kloučková, Adam Kneblík, Šimon Kočí, Ivana Kolářová, Johana Kratochvílová, Petr Kubík, Maja Madárová, Daniel Mikolášek, Alena Miltová, Martin Pavala, Michal Pečeňa, Kateřina Plevová, Eva Ridenourová, Michael Romanovský, Michaela a Howard Sidenberg, Petr Somol, Jonáš Starý, Barbora Šlosárková, Lukáš Trnka, Pavel Trnka, Jan Trojan, Pavel Trojan Jr., Šimon Urban, Michaela Volfová a David Zábranský...

PODPORA SEZÓNY 2023: Ministerstvo kultury ČR, Evropská unie prostřednictvím Národního plánu obnovy, Hlavní město Praha, Praha 1, Praha 7, Partnerství OSA, BENU – síť lékáren

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI: KlasikaPlus, Český rozhlas, HISvoice, Harmonie

Děkujeme kreativní agentuře Brainz.cz za vizuální styl.

texty: Eva Kesslová

korektura: PhDr. Alena Miltová

fotografie: Dominika Švandová [Šabacký], Camille Blake [Nemtsov], Karel Šuster [Šembera, Vrábel, Stále stejný příběh], Pavel Hejný [BERG], Vladimír Šigut [FHS UK]